

4. Оцінювання роботи та підвищення кваліфікації: на цьому етапі проводиться аналіз роботи працівників, їх ефективності та результативності, плануються заходи для підвищення кваліфікації.
5. Мотивація та стимулювання працівників: на цьому етапі підприємство підтримує мотивацію персоналу за допомогою різних інструментів, таких як фінансові та нематеріальні стимули, розвиток кар'єри тощо.
6. Управління персоналом та вирішення конфліктів: на цьому етапі вирішуються питання, пов'язані з HR-менеджментом, такі як: розподіл обов'язків у команді, контроль за роботою працівників та вирішення конфліктних ситуацій[2].

Професійні рішення, прийняті працівниками на робочому місці, визначають ефективність їх роботи та впливають на результат діяльності підприємства. З цього випливає важливість контролю та мотивації працівників для створення умов, які дозволяють їм повною мірою реалізувати свій професійний потенціал з одного боку, а з іншого боку сформуванню бажання працювати якісно та продуктивно.

Список використаних джерел

1. Modern theoretical and methodological approaches to personnel management in manufacturing enterprises. Jahrbuch für Geschichte Lateinamerikas. 2018. №39(31):11. URL: <https://www.revistaespacios.com/a18v39n31/a18v39n31p11.pdf> (дата звернення 22.03.23).
2. Етапи історичного розвитку управління персоналом. URL: <http://um.co.ua/10/10-12/10-125038.html> (дата звернення 23.03.23).

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Зачосова Н.В.

КОНТРОЛЬ ТА МОНІТОРИНГ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ОЦІНКИ ДОСЯГНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЦІЛІ ПІДПРИЄМСТВА

Шпак К.І., Богуславська С.І.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: shpak.kateryna422@vu.cdu.edu.ua*

Система управління будь-якого підприємства включає перелік дій не лише працівників керуючої системи, що мають компетенцію в прийнятті управлінських рішень, а також працівників керованої системи, що сумісно спрямовують свої зусилля задля впливу на ризики в процесі діяльності підприємства. Актуальним є вибір дієвих методів контролю для попередження виявлення можливих причин порушень, що виникають в процесі роботи і можуть призвести до недотримання дедлайнів досягнення стратегічної цілі організації.

Менеджери використовують у своїй діяльності основні управлінські функції – планування, організування, координування, регулювання, мотивування та контроль. Власне контроль є ефективним показником, який визначає рівень

дотримання розробленого стратегічного плану розвитку підприємства. Управлінський контроль можна визначити як систему, яка містить елементи входу – інформаційне забезпечення, елементи виходу – інформацію про об'єкт управління та взаємопов'язані елементи: центри відповідальності, процедури контролю, техніки контролю, систему обліку [1].

Процес контролю здійснюється в декілька етапів:

1. Встановлення стандартів і критеріїв.
2. Зіставлення з встановленими раніше стандартами та критеріями фактичних результатів діяльності завдяки моніторингу, а саме: процесу збору, обробки, зберігання та аналізу даних.
3. Виявлення відхилень та прийняття необхідних коригувальних дій [2].

Види контролю, що визначаються за характером взаємовідносин контролюючого суб'єкта і підконтрольного суб'єкта :

- Зовнішній контроль, що здійснюється державними структурами або аудиторськими компаніями відповідно до нормативно-розпорядчих документів.
- Внутрішній контроль, що передбачає заходи, які здійснюються на всіх рівнях діяльності установи щодо усіх функцій та завдань, які відповідають встановленим правилам, процедурам та механізмам, визначеним внутрішніми наказово-розпорядчими документами чи нормативно-правовою базою.

За класифікацією, визаною вітчизняними науковцями, заходи контролю є основаними на таких ознаках як час здійснення та характер контрольних дій.

Час здійснення контролю триває на всіх етапах процесу прийняття управлінського рішення, адже заходи попереднього контролю передують прийняттю рішення, заходи поточного контролю супроводжують процес виконання раніше прийнятого рішення, а заходи подальшого контролю визначають ефективність і вплив на процес роботи організації [3].

За характером контрольні дії можуть бути:

- Превентивні – спрямовані на запобігання виникненню ризиків та визначення «ризик-апетиту» – міра ризику, яку підприємство вважає допустимою [4].
- Директивні - заходи регулювання трудової діяльності , розподіл обов'язків та повноважень, встановлення режиму доступу до матеріальних цінностей, інформаційних ресурсів.
- Виявляючі - призначені для визначення того, чи не були отримані небажані результати після виконання управлінського рішення.
- Коригуючі - призначені для попередження небажаних результатів, що вже були реалізовані. Такі заходи контролю можуть допомогти відновити/повернути втрачені ресурси (наприклад, перевірка стану усунення порушень).

Здійснення заходів контролю має бути підтвержене документально і проаналізовано під час проведення внутрішнього аудиту.

Моніторинг (від латинського monitor - нагадуючий, наглядаючий) - це безупинне спостереження за економічними (або будь-якими іншими) об'єктами, аналіз їх діяльності як складова частина менеджменту. Системи моніторингу призначені для накопичення, зберігання, всебічного аналізу різної структурованої інформації і прогнозування територіальних і галузевих соціально-економічних процесів.

Моніторинг заходів контролю може включати такі види діяльності, як перевірка управлінським персоналом вчасності та повноти виконання затверджених планів контрольних заходів установи на рік, дотримання графіків проведення окремих контрольних заходів протягом поточного року, виконання працівниками контрольних функцій, указаних у посадових інструкціях. Роль моніторингу часто недооцінюють, проте саме визначення результативності заходів внутрішнього контролю в процесі функціонування організації забезпечує оцінку якості та коригування контрольних дій [5].

Оцінка виконання працівниками поставлених задач та функцій, що відповідальні за їх реалізацію, має здійснюватись на постійній основі. Під час проведення періодичного моніторингу необхідно дотримуватись концепції «3E's» (economy, efficiency and effectiveness), яка складає оцінку економічності, ефективності та результативності, що є основою для аналізу ефективності діяльності економічного суб'єкта, має на меті вдосконалення певної операції процесу або напряму діяльності установи, визначення перспектив її подальшого розвитку [6].

Отже, загальні види діяльності будь-якого підприємства на ринку, такі як планування, організація, мотивація, регулювання неможливо реалізовувати без супроводу системами контролю і моніторингу. З метою успішного впровадження заходів контролю і моніторингу запропоновано дотримуватись основних принципів управлінського контролю : комбінувати різні види контролю в залежності від специфіки діяльності підприємства, проводити контроль в умовах публічності та гласності, забезпечити всебічний, постійний моніторинг, а також узгодити критерії та встановити вимоги щодо здійснення наданих повноважень. Становлення систем контролю і моніторингу можливе за чіткої і безперешкодної комунікації між менеджерами та підлеглими з допомогою вчасного зворотного зв'язку.

Список використаних джерел

1. Лозовский А.Н., Романчук Р.А. Особливості управлінського контролю в діяльності організації. Економіка і суспільство. 2018. №19. С. 467-471
2. Малтиз В.В., Колодійчук А.В. Особливості застосування традиційних та інноваційних методів управлінського контролю на сучасних підприємствах. «Молодий вчений». 2020. № 4 (80). С. 340- 343.
3. Міщенко Т. М. Заходи внутрішнього контролю та їх моніторинг. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. №17. ч. 2. С. 6-11.
4. О. О. Гречаніченко. Сутність та особливості застосування ризик орієнтованого підходу в публічному управлінні. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 23. С. 151–156.
5. Борул С.Д., Федоров В.М. Моніторинг виробничих процесів. Навчальний посібник. 2022. 127 с.
6. Слободяник Ю. Б. Концепція ефективності в аудиті. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Збірник наукових праць. 2021. №18-19. С. 101-109.